

Mielipidekirjoitus 23.10.2017

Lähihoitajien on päästävä edelleen työharjoittelujaksoille erikoissairaanhoidon

Lähihoitajien osaamista ollaan kaventamassa poliittisella päätöksellä. Työnantajat eivät enää saa korvausta lähihoitajaopiskelijoiden harjoittelujen ohjauksesta vuoden 2018 alusta. Päätös on osa ammatillisen koulutuksen reformia, jota voidaan kutsua jopa sosiaali- ja terveys- sekä kasvatusalan toisen asteen tutkintojen alasajoksi.

Ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien työssäoppimisjaksoilla säilyy edelleen työnantajalle maksettava koulutuskorvaus. Päätös vaikuttaa erityisesti erikoissairaanhoidon ja akuuttipuolelle, sillä näille sektoreille on hakijoita runsaasti myös AMK-tutkintoa suorittavissa.

SuPer on yrittänyt vaikuttaa asiaan voimakkaasti, mutta näyttää siltä, että päättäjien selkeä tavoite on heikentää toisen asteen koulutuksen laatua. Tämä näkyy useissa päätöksissä koskien koulutusreformia. Oppilaitoksille siirtyy suuri vastuu koulutuksen laadun ylläpitämisessä ja myös opiskelijavalinnoissa. Pääsy- ja soveltuvuuskokeet säilyvät edelleen valinnaisina oppilaitoksille. SuPerin jyrkkä kanta on ollut koko ajan, että soveltuvuuskokeet on saatava pakollisiksi.

Työssäoppimisen osuutta ollaan lisäämässä lähihoitajakoulutuksessa. Se ei onnistu, ellei siihen ole mahdollisuus koko sote-sektorilla. Muutoinhan tapahtuu niin, että sairaanhoidon ja huolenpidon koulutusohjelmasta ei enää valmistu lähihoitajia. Tosiasia on, että erikoissairaanhoidossa tarvitaan myös lähihoitajien osaamista. Heillä on vankka osaaminen käytännön hoitotyöstä. Lähihoitajan ja sairaanhoitajan muodostama työpari on SuPerin mukaan paras malli hoitotyöhön sairaalamaailmassa.

Ei voi olla niin, että Suomessa halutaan lisätä kouluttamatonta työvoimaa hoitoalalle. Nyt lisätään pikakoulutusta ja löysennetään koulutukseen pääsyn kriteerejä. Toisaalta jo valmiiksi koulutettujen lähihoitajien ja alalle tulevien työnsaantimahdollisuuksia heikennetään. Tämä on aivan järjetöntä osaamisen hukkakäyttöä.

Lähihoitajakoulutus on pidettävä laadukkaana. Se lisää asiakas- ja työturvallisuutta, parantaa hoidon laatua, lisää asiakastyytyväisyyttä ja palvelujen saatavuutta sekä turvaa paremmin osaavan hoitoalan työvoiman saannin tulevaisuudessa. Hyvä oma ja työkavereiden osaamisen taso vaikuttavat merkittävästi työhyvinvointiin ja jaksamiseen. Erikoissairaanhoidossa ja sairaalamaailmassa yleensä on oltava jatkossakin työssäoppimisen paikkoja lähihoitajille.

Suomella ei ole vara luopua koulutuksen hyvästä laadusta ja hoitotyön osaamisen tasosta. Kansalaisilla on siihen oikeus.

Silja Paavola
puheenjohtaja
Suomen lähi -ja perushoitajaliitto SuPer

Mielipidekirjoitus 3.3.2017

Onko koulutusta ilman opetusta?

Tuleva ammatillisen koulutuksen uudistus puhututtaa niin yhteiskunnassa kuin SuPerissakin. Hallituksen ajaman uudistuksen myötä on tarkoitus säästää paljon rahaa. Yhtenä uudistuksen tavoitteena on siirtää yhä suurempi osuus oppimisesta työpaikoille, jolloin lähiopetus oppilaitoksissa vähenee entisestään.

Sosiaali-, terveys- ja kasvatusalalla toimivat hoitajat sekä lähihoitajakoulutuksen ammatilliset opettajat tietävät, että lähiopetusta ei ole ollut läheskään riittävästi pitkään aikaan. Siitä kun on nakerrettu tunteja jo vuosikausia. SuPerin jäsenet ovat toistuvasti tuoneet tämän huolen esille, samoin alan ammatilliset opettajat, joiden kanssa SuPer tekee läheistä yhteistyötä.

Tilanne on sama työpaikoilla, joille uudistuksen myötä kaavaillaan enemmän opetusta. Työpaikkojen vähimmäismitoituksia on viety aivan tappiin, ja opiskelijavolyymi on jo valtava alan työpaikoilla. Monet työpaikat kieltäytyvät ottamasta vastaan opiskelijoita, koska lähiopetuksen vähentäminen näkyy opiskelijoiden heikentyneenä tietotaitotasona.

Tuntiresurssi, jota koulutuksen järjestäjä antaa opettajalle työssäoppimisen ohjaamiseen on usein yhtä heikko kuin monen työpaikan hoitajamitoitus. Ohjaus, johon opiskelijalla on oikeus, jää monesti toteutumatta opetustyössä ihan samalla tavalla kuin asiakkaille myönnetyt palvelut hoitotyössä. Sekä hoitajat että opettajat haluavat tehdä työnsä hyvin mutta joutuvat käytännössä sammuttelemaan työkseen tulipaloja.

Hoitajan aika menee niihin välttämättömiin toimiin, joilla asiakas pidetään suurin piirtein hengissä, kuntouttavan ja ennaltaehkäisevän työn jäädessä vähemmälle huomiolle. Hoitaja haluaa kuitenkin tehdä työnsä hyvin. Asiakkaan hyvinvointi, terveys ja tasapainoinen kehitys ovat voimavaralähtöisen kuntoutus- ja hoitotyön sekä tavoitteellisen kasvatustyön seuraus.

Myös opettaja haluaa tehdä työtään hyvin, käyttäen kulloisessakin tilanteessa parhaat opetusmenetelmät ja antaen kehittävää palautetta. Tähän tarvitaan aikaa, jota ei aina ole. Opettajan tuntiresurssi menee usein kaikkein heikoimpien opiskelijoiden tukemiseen. Suurin piirtein pärjäävät opiskelijat jäävät usein ilman sitä opetusta ja ohjausta, johon heillä on tarve ja oikeus, niin työssäoppimisessa kuin koulussakin.

Tilanne on siis sama sosiaali-, terveys- ja kasvatusalalla sekä ammatillisessa koulutuksessa. Se aiheuttaa valtavasti eettistä kuormitusta opettajilla, samalla tavalla kuin heikot hoitajamitoitukset aiheuttavat eettistä kuormitusta hoitajilla.

Tämä ei ole hoitajien vika, ei opettajien eikä varsinkaan asiakkaiden tai alan opiskelijoiden vika. Syy on ammatillisen koulutuksen sekä sosiaali-, terveys- ja kasvatustalon liian niukassa rahoituksessa, jota nyt kahden suuren reformin myötä vähennetään ennätysmäisesti. Vaarana on, että lasku tulee isommaksi kuin säästöt vaikutusten kertaantuessa opetuksen, osaamisen ja hoidon tason laskun johdosta.

Silja Paavola
puheenjohtaja
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer

Mielipidekirjoitus 25.11.2016

Pääsy- ja soveltuvuuskokeet auttavat hyvän hoidon turvaamisessa

SuPer vaatii opetus- ja kulttuuriministeriötä säätämään pakollisiksi karsivat pääsy- ja soveltuvuuskokeet SORA-tutkintoihin. Opiskelijoiksi on voitava valita alalle soveltuvimmat, hyvän terveydentilan ja riittävät opiskeluvalmiudet omaavat henkilöt, joilla on hyvät elämännhallintataidot. SORA-tutkinnot sosiaali-, terveys- ja kasvatusalalla tuottavat ammattilaisia tehtäviin, joissa työtä tehdään lasten parissa, haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden ja potilaiden kanssa ja usein yksin esimerkiksi ihmisten kodeissa. Lähihoitaja on sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kasvatustalalan ammattihenkilö, joka työskentelee juuri näiden asiakasryhmien parissa. Lähihoitajan tutkinto ei kuitenkaan kuulu niihin tutkintoihin, joihin tällä hetkellä valitaan opiskelijat koulutuksen järjestäjän pääsy- ja soveltuvuuskokeen perusteella.

Sosiaali-, terveys- ja kasvatustalalla oli vuosikymmeniä käytössä kattavat pääsy- ja soveltuvuuskokeet sekä psykologiset testit. Ammatillisen koulutuksen valintoja uudistettiin vuonna 2014. Pääsykoeuudistusta edelsi nuorisotakuu, jonka osana toteutettiin koulutustakuu. Tärkeä periaate uudistuksessa oli, ettei opiskelijaksi hakeutuvia karsita, vaan kaikille turvataan opiskelupaikka. Opetushallitus laati valtakunnallisesti yhtenevät pääsykoeaihiot. Koulutuksen järjestäjä päättää nyt, kuten aiemminkin, mahdollisen pääsy- ja soveltuvuuskokeen järjestämisestä. Monet koulutuksen järjestäjät luopuivat kokonaan pääsy- ja soveltuvuuskokeista lähihoitajien opiskelijavalinnoissa.

Ammatillisen koulutuksen peruseriaatteena on tukea kaikkien opiskelua ja mahdollistaa tutkinnon suorittaminen. Opiskelijat ovat oikeutettuja riittävään tukeen erityisvaikeuksissa. Monet pärjäävät opinnoissa riittävän tuen avulla hyvin. Opiskelun esteet pyritään poistamaan kaikin keinoin myös tilanteissa, joissa olisi perusteet keskeyttää opiskelu. Ammatilliset opettajat ovat tuoneet esille huolensa opiskelijoista, jotka eivät heidän mukaansa voisi valmistua lähihoitajiksi. Myös työelämästä on tullut viestejä, että pääsykokeiden ja soveltuvuustestien poistumisen jälkeen alalle soveltumattomien opiskelijoiden määrä on lähtenyt kasvuun. Vaikka koulutuksen järjestäjällä on SORA-lainsäädännön mukaan mahdollisuus puuttua soveltumattomuuteen, on lainsäädännön noudattaminen jäänyt hyvin vähäiseksi. Väärä ammatinvalinta voi olla opiskelijan näkökulmasta merkittävä syrjäytymistä lisäävä tekijä.

On hyvä muistaa, että suurin osa lähihoitajaopiskelijoista on alalle soveltuvia ja heillä on kaikki edellytykset onnistua työelämässä. Soveltumattomuudessa on kyse pienen joukon kasvavasta, mutta merkittävästä ongelmasta.

Silja Paavola
puheenjohtaja
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer